

Rootsi Metsaameti eeskiri puidu mõõtmise kohta

Vastu võetud 14. juunil 1999

Rootsi keelest tõlkis Külli Rikas

Käesolev eeskiri toetub Puidumõõtmisseaduse § 1-le.

Üldosa

Sissejuhatus

§ 1. Käesolev dokument lähtub Puidumõõtmisseadusest (1966:209).

§ 2. Käesolevas eeskirjas olevate mõistete definitsioonid on antud lisas 1.

§ 3. Arvude ümardamisel tuleb kasutada Rootsi Standardit (SS 01 41 41 Avrundingsregeler, utgåva 2, tillämpas).

Mõõtmisvahendid

§ 4. Puidumõõtmisvarustus peab olema spetsiaalselt selleks otstarbeks ette nähtud. Mõõtmise käsivahendeid tuleb kontrollida kord aastas või vajadusel ka sagedamini.

Muud mõõtmisvahendid kontrollitakse iga päev selle juriidilise või füüsilise isiku poolt, kes teostab mõõtmist.

Kontrollimise kuupäev, kontrolli tulemus ja kontrollija nimi peavad olema kirjalikult kättesaadavad ostjale, müüjale, ja Metsaametile kahe aasta jooksul peale kontrollimist.

Allmänt om virkesmätning

§ 5. Mõõtmine tuleb teostada hoolikalt, esineda võib vaid üksikuid mittesüsteematilisi vigu. Kui pole võimalik hoolikalt mõõta, tuleb mõõtmisest loobuda.

§ 6. Puidukogust võib mõõta täielikult või pisteliselt. Täielik mõõtmine viiakse läbi virnade mõõtmisel, tükiarvu lugemisel või kaalumisel.

SKSFS 1999:1

Üldiselt metsamaterjali mõõtmisest

§ 7 *Pistelid mõõtmist* teostatakse kahes või rohkemas faasis. Viimane faas tuleb läbi viia kui *palgi mõõtmine*, *riida mõõtmine*, tüki arvestus või kaalumine. Ülejäänud faaside osas kehtib lisaks sellele paragrahvile vaid §§ 1-6 ja 8-11.

Andmed valiku teostamise, pistelise mõõtmise intensiivsuse, mõõtemetodite ja maksustamise teostamise kohta pistelise kontrolli korral tuleb registreerida. Sama kehtib ka nende mõõtetulemuste kohta, mis on vajalikud *metsamaterjali partii kvaliteediklasside*, kaalu, palkide tükiarvu või mahu määramiseks.

§ 8 Metsamaterjali tuleb mõõta tema olemasolevas seisukorras. Metsamaterjali mõõtmisel tekkinud kahjustused tuleb kõrvale jätta. Lisaks tuleb kõrvale jätta metsamaterjali *ladustamisest tekkinud kahjud*, juhul kui metsamaterjali ostaja ja müüja on selles osas kokku leppinud.

§ 9 Neil juhtudel, kui *palkide diameeter* või maht tuleb määrata ja registreerida vastavalt neile eeskirjadele, tuleb seda teha mõttes koore pealt või koore alt. Sama kehtib ka metsamaterjalide *virnade, riitade või partiide* mahu kohta.

§ 10 Neil juhtudel, kui eeskirjad lubavad alternatiivseid mõõtmismeetodeid, määrusi või registreerimisi, tuleb kasutada seda alternatiivi, mis lähtub metsamaterjali müüja ja ostja vahelisest kokkuleppest. Kui lepingust ei tulene mingit alternatiivi või kui leping puudub, tuleb kohaldada mõnda antud alternatiividest.

§11 Kui metsamaterjali müüja ja ostja on kokku leppinud, et palgid *virnas* või *riidas* või *koormas* peavad omama teatud koostist, mis puudutab nende põhiomadusi või muid omadusi vastavalt lisale 2 või 3, selleks et metsamaterjali mõõtmine saaks teostatud, ja kui see mõõtmine katkestatakse, kuna need nõuded ei ole täidetud, tuleb registreerida need nõuded, millised on täitmata. Virna, riida või koorma *püsiv maht, toorkaal* või *palkide tükiarv* tuleb seejuures määrata ja registreerida, juhul kui ostja ja müüja ei ole vastupidises kokku leppinud. Maht tuleb registreerida kuupmeetrites vähemalt kahe kümnendkohaga. Kaal tuleb registreerida kilogrammides täisarvudes. Palkide tükiarv tuleb registreerida täisarvudes.

Palkide mõõtmine

§ 12 *Palkide mõõtmisel* tuleb määrata ja registreerida *palgi pikkus* ja *palgi läbimõõt* ümardamisega allapoole. Suurim lubatud mõõtühik palgi pikkuse jaoks on 1 detsimeeter ja läbimõõdu jaoks 1 sentimeeter.

§ 13 *Palgi diameeter* tuleb määrata *ladvamõõtmisega, keskelt mõõtmisega, ladva-juure mõõtmisega* (?topprotmätning –topp – tipp, latv, rot – juur) või *sektsooni mõõtmisega*. Kui mõõtekohal on kumerus sisse- või väljapoole, tuleb teha vastav juurde- või mahaarvestus.

§ 14 *Palgi maht* peab põhinema *palgi diameetri* ja *palgi pikkuse klassi keskmisel* (?klassmitt?). Kui palgi diameeter on registreeritud millimeetrites või palgi pikkus sentimeetrites, võib maht olla diameetri resp. pikkuse *klassipõhine* (?klassbotten?).

Riida mõõtmine

§ 15 *Riida mõõtmisel* tuleb määrata ja registreerida *metsamaterjali riida pikkus*, kõrgus ja laius. Suurim lubatud mõõtühik on 1 sentimeeter.

§ 16 *Metsamaterjali riida riidamaht* määratakse kuupmeetrites vähemalt kolme kümnendkohaga.

Riida püsi(kindel?)mahuprotsent tuleb määrata ja registreerida täisprotsentides.

Kvaliteediklassid

§ 17 Antud eeskirjades mõistetakse *kvaliteediklasside* all saepalke või paberipuitu järgmistes klassides.

1. Metsamaterjal, mis täidab põhiomaduste ja muude omaduste nõudeid, mis on esitatud lisas 2 resp lisas 3. Kui metsamaterjali müüja ja ostja on kokku leppinud

metsamaterjali jagamisest klassidesse, mis täidavad põhiomadusi ja muid omadusi, peavad need klassid moodustama kvaliteediklassid. Saepalkide osas peavad need klassid olema järjekorrastatud vastavalt kokkuleppele.

2. Metsamaterjal, mis ei vasta põhiomadustele ja muudele omadustele, esitatud lisas 2 resp. lisas 3.

Täpsusaste

§ 18 *Metsamaterjali partii* puhul, mis on suurem kui 10 m³, võib metsamaterjali mõõtmisega määratud püsimaht või *ladvasilindrimaht* erineda partii mahust maksimum selle protsendiarvu võrra, mis on antud lisades 4:1 ja 2.

Metsamaterjali partii puhul, mis kaalub rohkem kui 10 tonni, võib partii määratud kogu *toorkaal* või *-kuivkaal* erineda partii kaalust maksimaalselt selle protsendi võrra, mis on antud lisas 4:3.

Metsamaterjali partiis võib partii määratud kogu palkide tükiarv erineda partii palkide tükiarvust selle protsendiarvu võrra, mis on antud lisas 4:3.

Kui metsamaterjali müüja ja ostja on kokku leppinud metsamaterjali partii mõõtmise juures mõne muu täpsusnõude suhtes kui see, mis on esitatud esimeses, teises ja kolmandas lõigus, tuleb kohaldada seda, milles on kokku lepitud.

Metsamaterjali partii märkimine.

§19 *Metsamaterjali partii*, mida mõõdetakse metsas või tee ääres, tuleb märgistada andmetega mõõtmise kuupäeva ja partii *mõõtmise teostamise* (?mäthandling?) kohta. Muud partiid tuleb märgistada andmetega, mis identifitseerivad metsamaterjali müüja.

Registreerimine jne.

§ 20 Nendele registreerimistele, mis tuleb teostada vastavuses antud eeskirjadele, tuleb lisada andmed mõõtmise teostaja või mõõtjate kohta, mõõtmise kuupäev ja koht, samuti metsamaterjali müüja ja metsamaterjali ostja. Need registreeritud andmed tuleb säilitada kindlalt ja need peavad olema kättesaadavad metsamaterjali müüjale, ostjale, metsametile vähemalt kahe aasta jooksul pärast seda, kui *metsamaterjali partii mõõtetead*e on väljastatud metsamaterjali müüjale ja ostjale. Sama kehtib nende andmete kohta, mis tuleb registreerida vastavalt § 7 teisele lõigule.

§ 21 *Metsamaterjali mõõtetead*e peab sisaldama järgmisi andmeid:

- füüsiline või juriidiline isik, kes teostas mõõtmist
- mõõtmise kuupäev ja koht
- metsamaterjali müüja ja ostja.

Mõõtetead

peab sisaldama andmeid, mis identifitseerivad metsamaterjali partii, samuti andmeid partii *kvaliteediklasside püsimahu*, *ladvasilindri mahu*, *toorkaalu*, *kuivkaalu* või palkide tükiarvu kohta. Kui saepalgid saavad kvaliteediklassid, mis erinevad muudest omadustest *palgi diameetri* ja *palgi pikkuse* osas, esitatakse need mõõteteades kokkupandult (koos), juhul kui metsamaterjali müüja ja ostja on selles osas kokku leppinud. Mõõtetead

peab lisaks sisaldama veel andmeid, mis on registreeritud vastavalt 1 ptk § 11 ja 3 ptk § 6 teine lõik.

Import- ja eksportmetsamaterjal.

§ 22 Määrused 1 ptk §§ 2-21 ja § 23, samuti 2 ja 3 ptk ei kehti selle metsamaterjali mõõtmisel mis on imporditud Rootsi või mis eksporditakse Rootsist välja.

Erand

§ 23 Eripõhjustel võib Metsaamet teha erandeid määrustest 1 ptk §§ 2-21, samuti ptk 2 ja 3.

2. ptk Erimäärused okaspuust saepalkide kohta

Üldiselt

§1 Okaspuust saepalgid tuleb mõõta *totaalselt* või *pistelisel*.

Totaalmõõtmisel ja pistelise mõõtmise viimases *faasis* tuleb teostada *palgi mõõtmine*. Neid võib siiski ka *riidas* või tüki kaupa mõõta, juhul kui metsamaterjali müüja ja ostja on selles kokku leppinud.

Palgi mõõtmine

§ 2 *Palgi mõõtmise* korral tuleb määrata palgi *kvaliteediklass* või *kvaliteediklassid*. Määramist tuleb teostada lähtudes palkide *otsapindadest* ja vähemalt kahel kolmandikul selle *välis(mantli?)pinnal /mantelyta?/*.

§ 3 *Palgi mõõtmisel* tuleb kohaldada määruseid *pikkuse ja diameetri mahaarvestust* kohta §§ 4-6, juhul kui metsamaterjali müüja ja ostja ei ole kokku leppinud, et pikkuse või läbimõõdu mahaarvestust ei tehta.

§ 4 *Pikkuse ja diameetri mahaarvestust* tuleb teostada, kui on vajalik, et palk täidaks lisas 2 esitatud muude omaduste nõudeid. Mahaarvestust tuleb teha nii, et palgi *mahumahaarvestus* oleks nii väike kui võimalik.

Juhul kui metsamaterjali müüja ja ostja on kokku leppinud jagamise klassidesse vastavalt ptk. 1 § 17 1, tuleb pikkuse mahaarvestus teha nii, et järelejäänud palgi *kvaliteediklass* oleks nii kõrge kui võimalik ja mahumahaarvestus nii väike kui võimalik. Kui müüja ja ostja on kokku leppinud kvaliteediklassi tõstmises mõnel muul moel, tuleb kohandada seda, mille osas on kokku lepitud.

§ 5 *Pikkuse mahaarvestust* tuleb määrata korraga *poole palgi* kaupa. Kogu palgi kohta on pikkuse mahaarvestus võrdne vastava poole palgi mahaarvestuse summaga, mis on korrutatud faktoriga 0,5.

§ 6 *Pikkuse mahaarvestust* võib teha kokku kõige rohkem 12 dm kogu palgi kohta, sellest maksimum 6 dm palgi kohta, mis täidab nõudeid 1 ptk 17 § 1. *Diameetri mahaarvestust* võib teha maksimum 3 sentimeetrit.

Pikkuse- ja diameetri mahaarvestused tuleb määrata ja registreerida. Suurim lubatud mõõtühik pikkuse mahaarvestusel on 1 dm ja diameetri mahaarvestusel 1 sm.

§ 7 Saepalkide *püsimah*t või *tipusilindermaht* enne *mahu mahaarvestust* tuleb määrata ja registreerida kvaliteediklassis. Maht tuleb registreerida kuupmeetrites vähemalt kolme kümnendkohaga. Seejuures tuleb määrata palgi mahumahaarvestus.

Virna mõõtmine

§ 8 *Virna mõõtmise* korral tuleb määrata *metsamaterjali virna kvaliteediklassid*. Määramine peab toimuma lähtudes neist palkide *välis/mantel?/pindadest ja otsapindadest*, mis on virnas nähtavad.

§ 9 *Metsamaterjali virna püsimaht* tuleb määrata ja registreerida *kvaliteediklassides*. Mahud tuleb registreerida kuupmeetrites vähemalt kahe kümnendkohaga.

Metsamaterjali partii saepalgimaht

§ 10 *Palgi mõõtmise* või *virna mõõtmise* korral tuleb määrata *metsamaterjali partii* totaalne saepalgimaht ja registreerida see *kvaliteediklassides*. Peale selle tuleb palgimõõtmise korral määrata partii totaalne *mahumahaarvestus* ja registreerida see *kvaliteediklassides*.

Palgimõõdetud *metsamaterjali partii* korral tuleb määrata mahud ja registreerida *püsimaht* või *ladvasilindermahud* kuupmeetrites vähemalt kahe kümnendkohaga. Peale selle tuleb registreerida, kas palkide *palgiläbimõõt* on määratud *ladvamõõtmisega, keskelt mõõtmisega, juure pealt mõõtmisega /topprotmätning?/* või *seksioonmõõtmisega*.

Ühe virnasmõõdetud *metsamaterjali partii* mahud tuleb määrata ja registreerida kuupmeetrites *püsimahuna* vähemalt kahe kümnendkohaga.

Palkide tükikaupa arvestamine

§ 11 Arvestades saepalkide tükiarvu, tuleb määrata vastavate palkide *kvaliteediklass*. Määramist tuleb teha lähtudes neist palgi osadest (*välispind ja otsapinnad*), mis on nähtavad.

§ 12 Palkide arv tuleb määrata ja registreerida *kvaliteediklassides*.

3 ptk. Erimäärused paberipuidu kohta

Üldiselt

§ 1 Paberipuu tuleb *totaalselt mõõta* või *pistelisel mõõta*.

Palgi mõõtmine

§ 2 *Palgi mõõtmise* korral tuleb määrata *kvaliteediklass* või vajaduse korral *kvaliteediklassid*. Määramine tuleb teostada lähtuvalt palkide *otsapindadest* ja vähemalt poolest palgi *välispinnast*.

§ 3 Paberipuidupalkide *püsimaht* tuleb määrata ja registreerida *kvaliteediklassis* või vajadusel *kvaliteediklassides*. Maht tuleb registreerida kuupmeetrites vähemalt kolme kümnendkohaga.

Tuleb määrata *tume ja lahtine metsamädanik.?????*

Virna mõõtmine

§ 4 *Virna mõõtmise* korral tuleb määrata *puiduvirna kvaliteediklass* või *kvaliteediklassid*. Määramine peab toimuma lähtudes neist palkide *otsapindadest* ja *välispindadest*, mis on nähtavad.

§ 5 *Puiduvirna püsimiht* tuleb määrata ja registreerida *kvaliteediklassides*. Mahud tuleb registreerida kuupmeetrites vähemalt kahe kümnendkohaga.

Tuleb määrata *tume ja lahtine puidumädanik*.?????

Metsamaterjali partii paberipuidumaht

§ 6 *Palgi mõõtmise ja virna mõõtmise* korral tuleb määrata ja registreerida metsamaterjali partii *totaalne paberipuidu püsimahud kvaliteediklassides*.

Seejuures tuleb määrata ja registreerida *totaalne tumeda ja lahtise puidumädaniku kogumaht*.

Mahud tuleb registreerida kuupmeetrites vähemalt kahe kümnendkohaga.

Kaalumine

§ 7 Mõõtmise korral tuleb määrata *puiduvirna või puidukoorma kvaliteediklass* või vajaduse korral *kvaliteediklassid*. Määramisel tuleb lähtuda neist palkide *otsapindadest* ja *pealispindadest*, mis on virnas või koormas nähtavad.

§ 8 *Virna või koorma toorkaalud või kuivkaalud* tuleb määrata ja registreerida *kvaliteediklassides*. Suurim lubatud mõõtühik on 50 kilogrammi. Kaal tuleb registreerida tonnides vähemalt kahe kümnendkohaga.

Virna või koorma *niiskusesisaldus (kuivus)* tuleb määrata ja registreerida täisprotsentides, juhul kui määratakse kuivkaal.

Metsamaterjali partii paberipuidukaal

§ 9 Kaalumisel tuleb määrata ja *kvaliteediklassis* või vajaduse korral *kvaliteediklassides* registreerida puidupartii paberipuu *totaalsed toorkaalud või kuivkaalud*. Suurim lubatud mõõtühik on 100 kilogrammi. Kaal tuleb määrata tonnides vähemalt kahe kümnendkohaga.

4 ptk. EEG-sorteeritud (EEG-klassifitseeritud) ümarpuit

§ 1 Ümarpuidu jaoks, mida käesolevad eeskirjad hõlmavad ja mida saadetakse Euroopa Liidu siseturule märgiga "EEG-sorteeritud (EEG-klassifitseeritud) ümarpuit", tuleb kohaldada määrusi §§ 2 ja 3 (määruste 1 ptk. §§ 2-23 ja ptk. 2 ja 3 asemel).

§ 2 Ümarpuidu all mõeldakse raiutud/mahavõetud/ ja oksteta (laasitud?) palki, ka kooritud, raiutud, lõhutud /lõhestatud?/.

§ 3 Märget "EEG-sorteeritud (EEG-registreeritud) ümarpuit" ja neid klassitunnuseid, mis on antud lisas 5 võib kasutada vaid ümarpuidu korral, mis on mõõdetud, sorteeritud (klassifitseeritud) ja märgistatud vastavalt määrustele lisas 5.